

SIKKERHETS DATABLAD

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

1.1 Produktidentifikator

Handelsnavn

YTONG Elementlim fix-P (Vinter)

Produkt nr.

-

REACH registreringsnummer

Ikke relevant

1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Aktuelle identifiserte anvendelser for stoffet eller blandingen

Til liming av Ytong elementer

Ikke tilrådte anvendelser

-

Den fullstendige teksten i de identifiserte kategoriene av bruk finnes i avsnitt 16

1.3 Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Selskapsopplysninger

Xella Danmark A/S
Helge Nielsens Allé 7, 3.
DK-8723 Løsning
tlf: +45 7589 5066
fax: +45 7589 603

Kontaktperson

Johan Vestergaard

E-mail

Xella-Danmark@Xella.com

Utgitt (dato)

08-06-2017

SDS Versjon

1.0

1.4 Nødtelefonnummer

Giftinformasjonssentralen på tlf.nr.: 22 59 13 00
Se avsnitt 4 om 'Førstehjelpstiltak'

AVSNITT 2: VIKTIGSTE FAREMOMENTER

2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Skin Irrit. 2; H315
Skin Sens. 1; H317
Eye Dam. 1; H318
STOT SE 3; H335

Se avsnitt 2.2 for de fullstendige H-setningene det vises til ovenfor.

2.2 Merkingselementer

Farer piktogram

Signalord

Fare

I henhold til EU/EØS 2015/830 og norske regler.

Risikobeskrivelse

- Irriterer huden. (H315)
- Kan utløse en allergisk hudreaksjon. (H317)
- Gir alvorlig øyeskade. (H318)
- Kan forårsake irritasjon av luftveiene. (H335)

Sikkerhet

- Generelt** Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden. (P101).
Oppbevares utilgjengelig for barn. (P102).
- Forebyggelse** Benytt vernehansker/verneklær. (P280).
- Reaksjon** Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER/lege ved ubehag. (P312).
VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. (P305+P351+P338).
- Oppbevaring** Oppbevares innelåst. (P405).
- Disponering** Innhold/beholder leveres til godkjent avfallsanlegg. (P501).

Inneholder

Cement,portland, Flue,dust,from,Portland,cement,clinker,production, Calcium,Formate

2.3 Andre farer

Produktet blir etsende når det blandes med vann

Annen merkning

Må ikke brukes sammen med syre

Annet

Ikke relevant

VOC

Ikke relevant

AVSNITT 3: SAMMENSETNING / OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.1/3.2. Stoffer/Stoffblandinger

NAVN:	Cement,portland
IDENTIFIKASJONS NR.:	CAS-nr: 65997-15-1 EF-nr: 266-043-4
INNHold:	25-50%
CLP KLASSIFISERING:	STOT SE 3, Skin Irrit. 2, Eye Dam. 1, Skin Sens. 1 H315, H317, H318, H335
NAVN:	QUARTZ,CRYSTALLINE,SILICA
IDENTIFIKASJONS NR.:	CAS-nr: 14808-60-7 EF-nr: 238-878-4
INNHold:	< 10%
CLP KLASSIFISERING:	STOT RE 2 H373
NAVN:	Flue,dust,from,Portland,cement,clinker,production
IDENTIFIKASJONS NR.:	CAS-nr: 68475-76-3 EF-nr: 270-659-9 REACH-nr: 01-2119486767-17-xxxx
INNHold:	3 - <5%
CLP KLASSIFISERING:	Skin Irrit. 2, Skin Sens. 1, Eye Dam. 1, STOT SE 3 H315, H317, H318, H335
NAVN:	Calcium,Formate
IDENTIFIKASJONS NR.:	CAS-nr: 544-17-2 EF-nr: 208-863-7
INNHold:	<= 1%
CLP KLASSIFISERING:	Eye Dam. 1 H318

(*) Se avsnitt 16 for de fullstendige H-setningene det vises til ovenfor. Administrative norm(er) er, hvis tilgjengelig, oppført i avsnitt 8

Annen informasjon

Eye Cat. 1 Sum = Sum(Ci/S(G)CLi) = 14.9064 - 22.3596
Skin Cat. 2 Sum = Sum(Ci/S(G)CLi) = 4.392 - 6.588

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt

Ved uhell: Kontakt lege eller legevakt - ta med etiketten eller dette sikkerhetsdatabladet. Ved vedvarende symptomer eller ved tvil om den skaddes tilstand skal det søkes legehjelp. Gi aldri en bevisstløs person vann eller lignende.

Innånding

Ta personen ut i frisk luft og hold personen under oppsyn.

Hudkontakt

Tilsølt tøy og sko fjernes. Hud som har vært i kontakt med materialet vaskes grundig med vann og såpe. Hudrensemiddel kan brukes. Bruk IKKE løsemidler eller fortynnere.

Øyekontakt

Fjern evt. kontaktlinser. Skyll straks øynene med rikelig vann (20-30 °C) til irritasjonen opphører, og minst i 15 minutter. Sørg for å skylle under øvre og nedre øyelokk. Oppsøk lege straks.

Svelging

Gi personen rikelig å drikke og hold personen under oppsyn. Ved illebefinnende: Kontakt lege omgående og ta med dette sikkerhetsdatabladet eller etiketten fra produktet. Ikke fremkall brekninger, med mindre legen anbefaler det. Senk hodet, slik at evt. oppkast ikke vil renne ned i munnen og halsen.

Forbrenning

Ikke relevant

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Sensibiliserende virkninger: Produktet inneholder stoffer som kan gi allergisk reaksjon ved hudkontakt. Allergireaksjonen inntreffer typisk 12-72 timer etter utsettelse for allergenet og skjer ved at allergenet trenger inn i huden og reagerer med proteiner i øverste hudlag. Kroppens immunsystem oppfatter det kjemisk endrede proteinet som et fremmedlegeme og vil forsøke å bryte det ned.

Irritative virkninger: Produktet inneholder stoffer som er lokalirriterende ved hud/øyekontakt eller ved innånding. Kontakt med lokalirriterende stoffer kan resultere i at kontaktområdet blir mer utsatt for opptak av skadelige stoffer som f.eks. allergener.

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Ved eksponering eller mistanke om eksponering: Søk legehjelp umiddelbart.

Merknader til lege

Ta med dette sikkerhetsdatabladet.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1 Slökkingsmidler

Anbefalt: alkoholbestandig skum, kullsyre, pulver, vanntåke. Vannstråle bør ikke brukes, da det kan spre brannen.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Hvis produktet utsettes for høye temperaturer, f.eks. i tilfelle brann, kan det dannes farlige nedbrytningsprodukter. Disse er: Karbonoksider. Noen metalloksider. Brann vil utvikle tett sort røyk. Det kan utgjøre helsefare å bli utsatt for nedbrytningsprodukter. Brannfolk bør bruke egnet beskyttelsesutstyr. Lukkede beholdere som utsettes for ild, avkjøles med vann. La ikke vann fra brannsløkking renne ut i kloakk og vannløp.

5.3 Råd til brannmannskaper

Ingen spesielle krav.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Unngå direkte kontakt med søl.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Ingen spesielle krav.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Fukt sølt materiale med vann om det er en risiko for støvdannelse. Rengjøring foretas så langt som det er mulig med rengjøringsmidler. Løsemidler bør unngås.

I henhold til EU/EØS 2015/830 og norske regler.

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Se avsnittet om 'Sluttbehandling' om håndtering af avfall. Se avsnittet om 'Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr' for beskyttelsesforanstaltninger.

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Røking, inntak av mat og drikke er ikke tillatt i arbeidslokaler. Se avsnittet 'Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr' for opplysning om personlig beskyttelse. unngå direkte kontakt med produktet.

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevares alltid i beholdere av samme materiale som den originale. Åpnede beholdere må lukkes forsvarlig og oppbevares stående for å unngå lekkasje.

Oppbevaringstemperatur

Tørt, kjølig og godt ventilert

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Dette produktet bør bare brukes til formål som beskrevet i avsnitt 1.2

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1 Kontrollparametere

Eksponeringsgrense

Sjenerende støv, respirabelt
Grenseverdi: - ppm | 5 mg/m³

QUARTZ, CRYSTALLINE, SILICA

Grenseverdi: - ppm | 0.1 mg/m³

Anmerkning: K (K = Kjemikalier som skal betraktes som kreftfremkallende.)

DNEL / PNEC

Ingen data

8.2 Eksponeringskontroll

Det bør kontrolleres regelmessig at de angivne grenseverdiene overholdes.

Generelt

Utvis alm. arbeidshygiene.

Eksponeringsscenarier

Såfremt det finnes et bilag til dette sikkerhetsdatabladet, skal den eksponeringsinformasjon som angis der følges.

Eksponeringsgrenser

Bedriftsrelaterte brukere er omfattet av arbeidsmiljølovgivningens regler om maksimumkonsentrasjoner for eksponering. Se arbeidshygieniske grenseverdier ovenfor.

Tekniske tiltak

Luftbårne gass- og støvkonsentrasjoner skal holdes lavest mulig og under gjeldende grenseverdier (se ovenfor). Bruk evt. punktutsugning såfremt alminnelig luftgjennomstrømning i arbeidslokalet ikke er tilstrekkelig. Sørg for synlig skiltning av øyenskyller og nødblåser.

Hygieniske tiltak

Ved hver pause i bruk av produktet og ved arbeidsstans skal eksponerte områder av kroppen vaskes. Vask alltid hender, underarmer og ansikt.

Begrensning av eksponering av miljøet

Hold oppdemningsmaterialer i nærheten av arbeidsplassen. Samle om mulig inn søl i løpet av arbeidet.

Personlig verneutstyr

Generelt

Benytt utelukkende CE-merket verneutstyr.

I henhold til EU/EØS 2015/830 og norske regler.

Åndedrettsvern

Anbefalt: S/SL. P2. Hvit

Kroppsværn

Spesialarbeidstøy bør anvendes.

Håndvern

Anbefalt: Nitril. Gjennombruddstid: > 480 min. (Kat 6)

Hansketykkelse: 0.15 mm.

Øyevern

Bruk beskyttelsesbriller med sideskjold.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Pulver
Farge	Grå
Lukt	Ingen lukt
Lukterskel (ppm)	Ingen data tilgjengelige
pH	Ingen data tilgjengelige
Viskositet (40°C)	Ingen data tilgjengelige
Tetthet (g/cm ³)	1.48

Tilstandsendring og dampe

Smeltepunkt (°C)	1000
Kokepunkt (°C)	Ingen data tilgjengelige
Damptrykk	Ingen data tilgjengelige
Nedbrytingstemperatur (°C)	Ingen data tilgjengelige
Fordampingshastighet (n-butylacetat = 100)	Ingen data tilgjengelige

Data for brann- og eksplosjonsfare

Flammepunkt (°C)	Ingen data tilgjengelige
Antennelsestemperatur (°C)	Ingen data tilgjengelige
Selvantennelighet (°C)	Ingen data tilgjengelige
Eksplosjonsgrenser (% v/v)	Ingen data tilgjengelige
Eksplosive egenskaper	Ingen data tilgjengelige

Løselighet

Løselighet i vann	Løselig
Fordelingskoeffisient (n-octanol/vann)	Ingen data tilgjengelige

9.2 Andre opplysninger

Løselighet i fett (g/L)	Ingen data tilgjengelige
-------------------------	--------------------------

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet

Ingen data

10.2 Kjemisk stabilitet

Produktet er stabilt under de betingelsene som er angitt i avsnitt 7 om "Håndtering og lagring"

10.3 Mulighet for farlige reaksjoner

Ingen spesielle

10.4 Forhold som skal unngås

Ingen spesielle

10.5 Uforenlige materialer

sterke syrer, sterke baser, sterke oksideringsmidler og sterke reduksjonsmidler

10.6 Farlige nedbrytningsprodukter

Produktet blir ikke nedbrutt når det brukes som i avsnitt 1.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt toksisitet

Stoff	Art	Test	Opptaksvej	Resultat
-------	-----	------	------------	----------

I henhold til EU/EØS 2015/830 og norske regler.

Ingen data tilgjengelige

Irritasjon/etsing av huden

Irriterer huden.

Alvorlig øyeskade/irritasjon

Gir alvorlig øyeskade.

Framkalling av hud- og luftveisallergi

Kan utløse en allergisk hudreaksjon.

Kimcellemutagenisitet

Ingen data tilgjengelige

Evne til å framkalle kreft

Ingen data tilgjengelige

Forplantningsgiftighet

Ingen data tilgjengelige

STOT, enkelteksponering

Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

STOT, gjentatt eksponering

Ingen data tilgjengelige

Aspireringsfare

Ingen data tilgjengelige

Kroniske effekter

Irritative virkninger: Produktet inneholder stoffer som er lokalirriterende ved hud/øyekontakt eller ved innånding. Kontakt med lokalirriterende stoffer kan resultere i at kontaktområdet blir mer utsatt for opptak av skadelige stoffer som f.eks. allergener.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Giftighet

Stoff

Art

Test

Varighet

Resultat

Ingen data tilgjengelige

12.2 Persistens og nedbrytbarhet

Stoff

Nedbrytning i vannmiljøet

Test

Resultat

Ingen data tilgjengelige

12.3 Bioakkumuleringsevne

Stoff

Bioakkumulasjonspotensial

LogPow

BCF

Ingen data tilgjengelige

12.4 Mobilitet i jord

Ingen data

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Blandingen/produktet inneholder ikke noen stoffer som oppfyller kriteriene som klassifiserer dem som PBV og/eller vPvB.

12.6 Andre skadevirkninger

Ingen spesielle

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Dette produktet er omfattet av regelverket om farlig avfall.

Avfall

Avfallskode EAL

17 01 06*

Blandinger eller frasorterte fraksjoner av betong, murstein, takstein og keramikk som inneholder farlige stoffer

Særlig merking

-

Forurenset emballasje

Emballasje med restinnhold av produktet skal avhendes etter samme bestemmelser som produktet.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1 – 14.4

Ikke farlig gods i henhold til ADR, IATA og IMDG.

ADR/RID

14.1 FN-nummer	-
14.2 FN-forsendelsesnavn	-
14.3 Transportfareklasse(r)	-
14.4 Emballasjegruppe	-
Tilleggsopplysninger	-
Tunnel restriksjonskode	-

IMDG

FN-no.	-
Proper Shipping Name	-
Class	-
PG*	-
EmS	-
MP**	-
Hazardous constituent	-

IATA/ICAO

UN-no.	-
Proper Shipping Name	-
Class	-
PG*	-

14.5 Miljøfarer

-

14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk

-

14.7 Bulktransport i henhold til vedlegg II til MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Ingen data

(*) Packing group

(**) Marine pollutant

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1 Særlige bestemmelser / særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Anvendelsesbegrensninger

Produktet må ikke brukes profesjonelt av personer under 18 år.

Krav om særlig utdanning

-

Annen informasjon

PR-nr: NA

Kilder

Arbeids- og sosialdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet: Forskrift om deklareringsregisteret (deklareringsforskriften). (FOR-2015-05-19-541)
 Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven, Arbeidstaker som er gravid).
 Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven, Kapittel 11. Arbeid av barn og ungdom).
 Forskrift 6. desember 2011 nr. 1358 om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier).
 Forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).
 Forskrift 30. maj 2008 nr. 516 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften).

I henhold til EU/EØS 2015/830 og norske regler.

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Nei

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Fullstendig tekst for H-setninger som det refereres til i avsnitt 3

H315 - Irriterer huden.

H317 - Kan utløse en allergisk hudreaksjon.

H318 - Gir alvorlig øyeskade.

H335 - Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

H373 - Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

Fullstendig tekst for identifisert bruker som det refereres til i avsnitt 1

-

Andre merkingselementer

Ikke relevant

Annet

I henhold til EU-regulativ (EC) No. 1272/2008 (CLP) er evalueringen av klassifiseringen av blandingen basert på:

Klassifiseringen av blandingen når det gjelder helsefarer er i samsvar med beregningsmetodene som er beskrevet i EU-regulativ (EC) No. 1272/2008 (CLP)

Det anbefales å utlevere dette sikkerhetsdatabladet til den faktiske bruker av produktet. Den nevnte informasjonen kan ikke brukes som produktspesifikasjon.

Opplysningene i dette sikkerhetsdatabladet gjelder kun produktet nevnt i avsnitt 1 og er ikke nødvendigvis gjeldende ved bruk sammen med andre produkter.

Endringer i forhold til siste vesentlige revisjon (første siffer i SDS-versjon, se avsnitt 1) av dette sikkerhetsdatablad er markert med en blå trekant.

Sikkerhetsdatablad er validert av

Hala/chymeia

Dato for siste vesentlige endring (Første siffer i SDS versjon)

-

Dato for siste mindre endring (Siste siffer i SDS versjon)

-